

Človek potuje po svetu, da bi našel, kar potrebuje, in se vrača domov, da to najde.

Thomas Moore

Korist, ki jo ima človek od potovanja, je odvisna od tistega, kar je v človeku že pred potovanjem.

Tom Georg Longstaff

Jezdi konja odločnosti v sedlu previdnosti.

Sudanski pregovor

Kolikokrat nas pomanjkanje potrpljenja oropa tega, kar bi sicer lahko imeli že naslednji trenutek!

Bergt Berg

Previdnost in nezaupljivost sta dobri stvari, vendar pa sta tudi pri njiju potrebni previdnost in nezaupljivost.

Christian Morgenstern

Naj me ne prevzame prevzetna misel, da zmorem vse!

Mojzes Malmonides

Ne daj, bog, da bi te prosil tega, da bi me pred nevarnostjo zavaroval! Daj mi samo moč, da se bom z nevarnostjo brez strahu soočiti znal.

Rabindranath Tagore

Ne prosim te, o duh višin,
življenja dolgega poti,
ne prosim mirnih, srečnih dni,
brezkrajnih prosim le smučin.

Arnold Lunn

Stvari so v dolini tako veličave in se tako košatijo, da se nam vidijo kar velikanske. Ko pa jih gledamo z višav, zlezejo vase in se zravnajo z okolico, ali pa jih sploh ne opazimo v silovitem nasprotju z velikimi gorami, ki kipe vedno više.

Eugenio Fasana

Razvoj alpinizma nezadržno napreduje. V desetih letih za direktisime gore niti ne bodo več potrebne.

Arnošt Černik

V samoti bodi sam sebi dobra družba.

Tibul

Kako sam si želi biti včasih človek v gorah, da se pomeni sam s seboj, da pretehta in razčisti vse, kar mu teži dušo in razburja srce — želi si nemega pogovora z gorami.

Ciril Debeljak-Cič

Verjetnostni račun ni na strani samohodcev. Baje se samo dva od desetih igrata na starost s svojimi vnuki.

McIstac

Če samohodci niso dobri, so mrtvi.

Thomas Walton Patey

Ni potrebno, da v gorah vsakič dosežeš kak vrh, naučiti se moraš tudi, da te premagajo in se skromno zadovoljiš z dosegljivim; kljub temu boš prinesel domov dovolj radosti.

Julius Kugy

Nikoli nisem plezal zaradi slave in časopisov, da bi si potem ljudje z menoj brisali zadnjo plat.

Joža Čop

Zvezdnštvo v alpinizmu ni prav nič drugačno od zvezdnštva v nogometu, boks ali v kulturi in umetnosti.

Janez Bizjak

Važno je umreti mlad — čim kasneje.

Ashley Montagu

Čeprav si preplezal veliko težkih sten, morda celo nepreplezanih, še nimaš pravice tvegati svojega in tovariševega življenja. Smrt v gorah ni junaštvo. Za izurjenega alpinista je najčešče nesrečno naključje, za neukega pa posledica njegove nevednosti.

Mira Marko Debelakova

Nobeni gori, naj bo še tako čudovita in zaželeno, ne velja žrtvovati človeškega življenja.

Felix Germain

PRIZADETI ALPSKI GOZDOVI

National Geographic iz maja 1989 poroča, da so v zadnjih treh do petih letih v nekaterih delih švicarskih alpskih dolin opazili hitro propadanje gozdov in povečanje erozije. Povečale so se površine oslabiljenih gozdov, ki sicer varujejo doline ter naselja in prometne poti v njih pred plazovi, podori in poplavami.

Les je za alpsko območje življenjskega pomena, prinaša dohodek, je kurivo in gradbeni material. Toda delo je težko in mnogo ljudi zapusti svoje zaselke in se umakne v doline k lažjemu delu v tovarni ali v turizmu. Gozdovi ostanejo zapuščeni in zanemarjeni, propadajo.

Oslabljena drevesa neurja porušijo. Ker jih nihče ne odstranjuje, jih napadajo škodljivci in so tu prava gojišča, podrti drevesa porušijo rušo, povečujejo se površine, ki jih napada erozija. Novodobne monokulture pa so še občutljivejše za onesnaženje zraka.

Gozd v Alpah raste v težavnih okoliščinah. Plitva tla na strmih pobočjih so komajda dobro rastišče za mladice. Te se morajo ukoreniniti v drobne razpoke matične kamnine, da najdejo solidno sidrišče. Klima je ostra, onesnaženje zraka in kisle padavine ter povečana količina ozona pa napadajo listje in iglice ter spreminjajo

Mladini je treba natančno pojasniti, da smrt v gorah ni prav nič junaškega. Takšna smrt pride le redko hitro in je le redko lepa. Človek umre v gorah v hudih bolečinah na najbolj samotnem kraju na svetu.

Hannes Gasser

Vsi dosežki niso vredni ene same smrti v gorah. Človeštvo bo živelo naprej tudi brez alpinizma, velikih alpinističnih dejanj in zmag, ker je to dejavnost, ki nas samo spodbuja za naše običajno življenje; v gore hodimo, da se nekako očiščujemo sami pred sabo in v sebi in da doživljamo nek poseben del sveta, ki je poleg puščav, polarnih prostranstev in mórrij še vedno tak, kot je bil pred tisočletji.

Marjan Keršič-Belač

Zmeraj, kadar sem bil v gorah, sem bil srečen. Prišel sem do spoznanja, da velike, absolutne sreče ni, je pa veliko majhnih sreč, ki se lahko ponovijo.

Miha Potočnik

Prišel, videl, cviknil.

Ko zbereš dovolj spoznanj, si prestar, da bi jih lahko uporabil.

Somerset Maugham

Velika umetnost pri plezanju je preživeti — tako enostavno se je ubiti.

Reinhold Messner

Preprosta hrana, voda za žejo, komolec za vzglavje; tudi ob tem je lahko človek srečen.

Ce Tuo

Sreča je kot trg, kjer marsikdaj spustijo ceno, če malo počakaš.

Francis Bacon

Nikoli nismo tako nesrečni, kakor si mislimo, in nikoli nismo tako srečni, kakor smo upali.

Francois La Rochefoucauld

Sreča je sestavljena iz nesreč, ki smo se jim izognili.

Alphonse Karr

V gore hodim zato, ker se jih bojim; zmaga nad strahom je ena največjih človeških želja.

Walter Bonatti

Nič ni bolj sproščujočega, kot če zjutraj pred težko plezarijo, ki se je vsaj na tihem — kar priznamo — malo bojiš, zaslišiš enakomerno bobnanje dežnih kapljic na strehi.

France Avčini

biokemične procese v njih in v tleh. Že sicer ne pretirano močno drevo izgubi iglice in liste, zmanjša se prirast, podvrženo je parazitom, ne more se več upirati rušilnim vetrovom.

Po neurjih zadnjih let so se ljudje pričeli upirati ujmam s protierozijskimi pregradami po pobočjih, sicer bi deževje odplaknilo preperino in na novo posajene sadike. Boj proti vetrolomu je eden od najvažnejših. Če le nekaj dreves pade, že veter vdre v razpoko in luknjo v gozdu poveča. Hudi gorski nalivi razderejo tla in odnesejo preperino in nič več se ne more vkoženiti na golih skalah.

Tudi plazovi so v gorah in na strmih pobočjih običajni. Ko se povečuje površina brez rastlinstva, so še pogostejši. Spomladi 1987. leta je hudournik snega, skalovja, blata in drevja zasul dolino Madern ter prekril polja in ceste.

Nepokošene košenice na planinah sedaj obvezno kosijo, kajti nepokošena trava na strmih pobočjih je prava spodbuda za snežne plazove.

Načrt **Sanasilva**, ki so ga v Švici sprejeli leta 1983, je razdelil deželo v kvadrante, ki jih vsako leto pregledajo gozdni inšpektorji. Kakovost gozdov nadzorujejo tudi z infrardečimi letalskimi posnetki in ugotavljajo povečevanje površin s poškodovanim gozdom. Izjema je bilo leto 1988, ko so bile rastne razmere izjemno ugodne. Gozdni ekosistem, pravijo raziskovalci, je

zapleten; sestavlja ga več dejavnikov, vendar pa propadanja gozdov ni mogoče razlagati brez vpliva onesnaženja zraka. V te vplive je šteti tudi vpliv prometa in vremenskih razmer, ki zadržujejo onesnažen zrak v gorskih dolinah. Ta vpliv povečujejo tudi dimni plini industrije, promet težkih vozil, ki ga nameravajo preseliti na železnico, razmišljajo pa tudi o električni vleki tovornjakov prek gorskih prelazov. Znano je tudi, da gozd uravnava odtok. Listje in iglice varujejo tla pred nalivi in preprečujejo erozijo, prepustna ruša s košeninami vsrka mnogo vode in jo le počasi oddaja.

Velik naliv avgusta 1987. leta je poškodoval gotthardsko cesto in za nekaj dni prekinil promet na njej. Poškodovana so bila tudi naselja.

Ob že srednjeveški povezavi prek Gotthardskega prelaza — to je treba povedati — vsako leto potuje nad štiri milijone vozil in 58 000 vlakov pelje skozi predor. To poleg dobička seveda prinese tudi obremenitev okolja.

Zaščita pred plazovi je pomembna naloga v Švici. Vgrajujejo, kjer le morejo, jeklene konstrukcije po strmih pobočjih še nad gozdno mejo. To že pomaga proti gibanju mas, ni pa še zdravila proti eroziji. Vse, dokler si gozd ne bo znova opomogel.

Dušan Novak